

УДК 37.091.12-057.86

Дем'яненко Н.М.

ПОСАДА "ПЕДАГОГ-ТЬЮТОР": ДОЦІЛЬНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ ДО КЛАСИФІКАТОРА ПРОФЕСІЙ УКРАЇНИ

Обґрунтовано значення професії "педагог-тьютор" у забезпеченні особистісно-соціального розвитку національної освіти. Тьюторський супровід трактовано як педагогічну діяльність з індивідуалізації освітнього процесу, яка передбачає постановку і реалізацію індивідуальних освітніх цілей, стимулювання і мотивацію самостійної освітньої діяльності. Тьюторство визначено основою становлення партнерських відносин учитель-учень, викладач-студент, а тьютора – як особу, що несе відповідальність не лише за рівень знань, а й за формування (виховання) особистості. З метою обґрунтування доцільності впровадження посади "педагог-тьютор" до Класифікатора професій України узагальнено досвід професійно-педагогічної підготовки тьютора випускової кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Ключові слова: тьютор, тьюторський супровід, тьюторіал, індивідуальна освітня траєкторія, індивідуальна освітня програма, партнерство в освіті.

Сучасні тенденції розвитку цивілізації зумовлюють індивідуальний освітній шлях особистості на засадах відкритої освіти та вмотивовують появу нових професій і спеціальностей, які обслуговують її потреби. Це детерміновано низкою суперечностей:

– між суспільною потребою у формуванні активного, ініціативного, високоосвіченого громадянина і недостатньою науково-теоретичною і практичною розробленістю проблеми організації освітнього процесу, спрямованого на розвиток такої особистості;

– між потребою соціуму і ринку праці у інноваційних, відповідальних працівниках-професіоналах і освітньою практикою, все ще мало орієнтованою на розвиток здатності самостійно робити вибір і прогнозувати наслідки цього вибору;

– між прагненням до побудови і організації індивідуальних освітніх програм і відсутністю педагогів, спроможних забезпечити особливий педагогічний супровід їх реалізації, надати допомогу в професійному і особистісному самовизначенні й самозростанні.

Практика свідчить, наскільки б людина не була самостійною у своєму особистісному і професійному зростанні, вона потребує супроводу з боку певного фахівця, зокрема щодо вибору професії, визначення мети, прийняття рішень й т. ін. Особливе місце в педагогічному супроводі розвитку особистості в інформаційному суспільстві належить тьютору.

Тьютор (педагог-наставник, походить від англійського "tutor" і латинського "tutor", що означає "спостерігаю", "підключаю" (помічник, наставник) є центральною фігурою, а тьюторство – офіційно визнаним компонентом британської системи освіти. Виникнення феномену тьюторства пов'язують з історією університетів Великої Британії. Його поступове оформлення відбулося в XIV ст. – в Оксфордському, а згодом і Кебріджському університетах. Процес самоосвіти був основним в отриманні університетських знань, і тьюторство від початку виконувало функції його супроводу, вважалося формою університетського наставництва. Наприкінці XVI ст. тьютор стає центральною фігурою в університетській освіті, відповідаючи головним чином за виховання своїх підопічних [7, с. 23-35]. До XVII ст. виховні функції тьютора набувають все більшого значення, і тьюторство офіційно визнається частиною англійської університетської системи. Тьютор стає найближчим радником студента і помічником у подоланні труднощів особистісного і професійного становлення. Науковці виділяють три основні напрями тьюторської діяльності в англійських університетах того часу: навчальний, виховний і дозвіллевий [9, с. 82-91]. Упродовж XVIII – XX ст. у найстаріших університетах Англії тьюторська система не тільки не применшила своїх позицій, але, навпаки, зайняла центральне місце в освітньому процесі [3, с. 30-33]. В Оксфорді й Кебріджі тьютори досі займають важливе становище як штатні одиниці, забезпечуючи зворотній зв'язок між студентом і конкретним викладачем та всім професорсько-викладацьким складом, а отже – зберігаючи цілісність академічної освіти [10, с. 34-35].

Поступово тьюторська технологія розповсюджується на шкільну освіту Англії. Зокрема, починає займати вагомe місце у громадських школах (public schools), де тьютори курують самостійну роботу учнів. Серед таких найвідоміших закладів освіти – Вінчестер (1378), Ітон (1441), Шрусбері (1551), Вестмінстер (1566), Рєрбі (1567), Харроу (1571), Школа Св. Павла (XVI ст.), Школа товариства кравців (XVI ст.), Чартерхаус (1609). Розвиток "публік скулз" пов'язують із доволі демократичними тенденціями здобуття освіти в період пізньої Тюдоровської Англії – часу відносно рівного доступу до освіти, коли між нобілітетом і джєнтрі (що тільки-но піднімалися) не існувало нездоланих бар'єрів. Як правило,

середню освіту юні англійці отримували в демократичних за соціальним складом учнів класичних школах. На подальше формування паблік скулз значний вплив здійснило запровадження системи морального виховання (виховання характеру), де основна увага приділялася якостям лідера (уперше введена Т. Арнольдом у школі м. Регбі). У паблік скулз, одночасно з поділом на класи, учні різного віку об'єднувалися в "будинки" (пансіонати), де діяло учнівське самоврядування. Особлива увага приділялася релігії і спорту. Переслідувалася мета підготовки учнів до вступу в елітарні Оксфордський і Кембріджський університети, виховання майбутніх державних і політичних діячів, керівних кадрів для промисловості тощо [3, с. 31-32].

Ознакою другої половини XIX ст. став рівень фінансування школи. При цьому оплата здійснювалася пансіонерами не за навчання, а за проживання на території школи [5, с. 110]. Саме в цей час тьюторство в громадських школах оформлюється в систему. Імпульсом для її активного розвитку послужувало збільшення в цей період кількості пансіонерів. В Ітоні, наприклад, це призвело до активного облаштування на території школи будинків для їхнього проживання (Dames houses) [1, с. 65]. Варіантів призначення (обрання) тьютора існувало декілька. Як правило, забезпечені сім'ї обирали для власної дитини наставника з 8 – 10 помічників учителів. Водночас траплялися випадки, коли аристократія була невдоволена запропонованим вибором. Тому до школи надсилався власний тьютор, котрий поєднував обов'язки вихователя і вчителя. У середині XIX ст. практика "стороннього" тьюторства в Ітоні була заборонена, ці обов'язки могли виконувати тільки постійні співробітники коледжу. Система тьюторства перетворилася на своєрідний інструмент реалізації освітньої-виховної мети громадських шкіл, сприяла соціалізації учнів у шкільному середовищі. Саме діяльність наставника, який консолідував вихованців, на практиці відтворювала принцип неподільності освіти і виховання, лінгвістично об'єднаних англійцями в поняття "education" [3, с. 30-33].

Відмітимо, що наставництво у громадських школах і університетах Великої Британії завжди було неоднозначним явищем. Якщо навчання в університетах (другий ступінь освіти англійських аристократів) не мало аналогів, то перший рівень уважався альтернативним, і дискусії з цього питання не вщухали упродовж більш ніж півтора століття. Альтернативою виступало домашнє навчання, доступне виключно сім'ям аристократів і зорієнтоване на індивідуальний педагогічний супровід, що відразу забезпечувало його елітарність. Розвиток системи наставництва (визначення "тьютор" застосовувалося як для домашніх, так і для шкільних наставників) надавав нобілітету можливість вибору першого ступеня освіти своїх дітей: або віддавати їх до привілейованої школи (серед найпрестижніших у XVIII ст. – Вестмінстер, Вінчестер, Ітон), або навчати вдома [1, с. 68]. У зв'язку з цим доречним буде нагадати про дискусію між прибічниками громадського (шкільного) і домашнього навчання. Переваги останнього доводилися відомим філософом, педагогом і громадським діячем Дж. Локком, зокрема, у праці "Роздуми про виховання" (1693). Ключовим словом в оригіналі цього видання виступає education (освіта). Цей термін, як зазначалося, в англійській традиції об'єднує навчання і виховання. На перше місце в системі освіти джентльмена Дж. Локк ставив саме виховання. Автор доволі справедливо зазначав недоліки шкільного наставництва, головним серед яких виділяв відсутність індивідуального підходу до учня. Водночас недоліки, що визнавалися ним відносно домашнього виховання ("сором'язливість, незнання суспільства", які, з його точки зору, "зовсім не є невірними"), уявлялися йому менш згубними в порівнянні з атмосферою вседозволеності у школах. Щодо змісту навчання, педагог уважав, що набуті знання мають постійно оновлюватися, допомагаючи учневі орієнтуватися у світському й політичному житті, в той час, як моральні основи, закладені в дитинстві, залишаються незмінними. Останні, з його точки зору, легше прищепити в умовах домашньої освіти. Отже, Дж. Локком було закладено ідею прикладного характеру освіти, яка згодом стала основним напрямом формування англійської педагогічної концепції. Дискусія, головним чином, оберталася навколо методів досягнення поставленої мети. І, якщо спочатку перемогу отримали прибічники домашньої освіти, то XVIII ст. однозначно віддало пальму першості громадським школам. В епоху Просвітництва внутрішньо-англійська дискусія про методи навчання переросла в більш масштабну – про переваги французької (закрите аристократичне виховання) чи англійської (громадські школи) моделей виховання. Перемога в кінцевому результаті залишилася за громадською моделлю середньої освіти, тобто – за шкільним наставництвом, яке відіграло вагомий роль, супроводжуючи освіту особистості й надаючи їй індивідуально-соціалізуючого характеру [5, с. 106-116].

Сучасні європейські університети проектно-дослідницького типу виділяють головною цінністю освіти вміння працювати з керованим майбутнім. Відповідно знову затребуваною стає тьюторська діяльність, де тьютор починає виконувати функцію розробника освітніх проектів і програм, виступає консультантом у сфері освітніх послуг, поєднуючи позицію наставника, асистента і проектувальника.

Сьогодні ця професія актуалізована в багатьох західноєвропейських країнах (Німеччина, Польща, Франція). Вона також офіційно вводиться в національні класифікатори професій на пострадянському просторі. В Україні соціальне і особистісне замовлення на тьюторський супровід зростає. По-перше, ця потреба продиктована становленням і розвитком громадянського суспільства, принципово новою позицією людини в ньому. Суспільство підтримує модернізацію системи освіти в рамках європейських домовленостей, оскільки існує прагнення до освітньої і професійної мобільності. Зміцнює позиції ідея освіти впродовж життя, яка передбачає неперервну освіту людини. А отже, визнається цінність осмисленої побудови людиною власної освіти, включаючи загальну і професійну. По-друге, існує стійке

замовлення на оформлення і реалізацію освітніх запитів з боку того, хто навчається. У сучасної людини значно зростає потреба в самоактуалізації, самоосвіті, самореалізації. Актуальним стає пошук нового шляху в професії, набуття авторського стилю діяльності, усвідомлюється необхідність розроблення і реалізації особистої освітньої, професійної, життєвої програми, а таким чином, просування за індивідуальною освітньою траєкторією.

У сучасному освітньому просторі тьюторство розвивається як основа становлення партнерських відносин учитель-учень, викладач-студент. З іншого боку, педагогічно доцільні, суб'єкт-суб'єктні, морально-естетичні відносини є умовою впровадження тьюторської технології, формують особистісно орієнтовану діяльність двох рівноправних партнерів – тьютора і тьюторанта. При цьому слід наголосити на індивідуально-соціалізуючому характері тьюторства. Тьютор несе відповідальність не лише за рівень знань, а й за формування (виховання) особистості [2, с. 45-47].

Отже, тьюторський супровід – це педагогічна діяльність з індивідуалізації освіти, спрямована на виявлення і розвиток освітніх мотивів та інтересів особи, пошук освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, формування освітньої рефлексії людини. Це передбачає: організацію освітнього середовища; власне супровід формування і реалізації тьюторантом індивідуальної освітньої програми; методичне забезпечення процесу [7, с. 1-18]. Тьюторський супровід здійснюється у відповідності з особливостями віку тьюторантів (від дошкільного віку) [11, с. 48-55], передбачає педагогічне забезпечення самостійної постановки і реалізації особою освітніх цілей, стимулювання і мотивацію самостійної освітньої діяльності.

Наукові підходи до організації тьюторської діяльності й підготовки педагогів-тьюторів обґрунтовуються нами з 2007 р. у фахових статтях [3; 5] та ін. З 2015 р. професійно-педагогічна підготовка тьютора здійснюється кафедрою педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за ліцензованою Міністерством освіти і науки України до 2025 р. магістерською освітньо-професійною програмою 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи. Тьюторство). У 2017 р. вийшов Навчально-методичний комплекс фахової підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи) за контекстно-тьюторською технологією з додатковими спеціалізаціями "Андрогогіка", "Тьюторство" (Київ, 2017. – Ч. I, II). У 2018 р. підготовлено і передано в МОН України обґрунтування доцільності впровадження назви посади "тьютор" та відповідну кваліфікаційну характеристику до Класифікатора професій України.

Майбутній викладач-тьютор готується на базі так званої непослідовної педагогічної магістратури. Умовою вступу на магістерську програму є наявність диплому бакалавра з будь-якої, в тому числі й непедагогічної, кваліфікації. Магістранти набувають нової професійно-педагогічної ролі – освоєння та впровадження технології тьюторського супроводу в практику закладів освіти. У відповідності з освітньо-професійною магістерською програмою викладається навчальні дисципліни: "Тьюторство і тьюторська технологія" [4, с. 160–179], "Організація самостійної роботи студентів і консультативної діяльності викладача-тьютора", "Грантова політика, міжнародні проекти і програми розвитку вищої освіти", "Наукова школа і персоніфікований досвід у світовому освітньому вимірі" та ін. [4]. Передбачається, що майбутній магістр-тьютор повинен знати: освітнє законодавство України, міжнародні правові акти в галузі освіти, інші нормативно-правові, фінансові основи організації освіти, міжорганізаційних і міжвідомчих комунікацій. Особистісно-соціальний, особистісно орієнтований, системно-діяльнісний, синергетичний та компетентнісний підходи в освіті. Філософські, психологічні, педагогічні основи тьюторської діяльності. Педагогіку індивідуалізації, дидактику, вікову педагогіку і психологію, психологію розвитку, педагогіку загальної, професійної і додаткової освіти (за профілем діяльності тьютора). Поняття і підходи до організації освітнього середовища, його характеристики (варіативність, відкритість та ін.). Принципи і правила створення предметно-розвивального середовища. Методологію і методику проектування освітнього середовища. Поняття, типологію і джерела освітнього ресурсу. Методи пошуку, обробки і систематизації інформації. Види, форми і способи комунікації, у тому числі особливості міжорганізаційної і мережевої комунікації. Поняття мотиву, інтересу, мети, освітнього запиту. Класифікацію мотивів людської діяльності. Види труднощів у навчанні. Особливості пізнавальної (освітньої) активності й мотивації тьюторантів різних категорій (за віком, гендером тощо). Результати досліджень про професію майбутнього, тенденції розвитку різних професій, галузей науки і виробництва, сфер життєдіяльності. Освітні й професійні стандарти. Основи конфліктології. Кластерний підхід у системі неперервної освіти. Методику моделювання, конструювання, проектування і програмування організації спільної діяльності. Теорію і практику формування педагогічно доцільних морально-естетичних партнерських (суб'єкт-суб'єктних) відносин. Форми організації освітньої діяльності. Програмні продукти для групового та індивідуального планування і ведення діяльності. Поняття самоорганізації, методи і способи її формування і розвитку. Інтерактивні технології, технології відкритої освіти, тьюторські технології, ресурсну схему загальної тьюторської дії. Етапи тьюторського супроводу. Форми портфолію тьюторанта (презентаційний, тематичний, портфолію досягнень). Технологію прокладання освітніх маршрутів у процесі формування і реалізації індивідуальної освітньої програми. Методи соціологічного дослідження в освіті. Методологію і методи управління змінами. Методики організації рефлексії, експертизи, моніторингу, дослідження освітніх результатів і досягнень.

Сучасні підходи до методичного забезпечення освітнього процесу. Методи пошуку, обробки і систематизації інформації. Типи і види педагогічної документації [4].

У рамках професійно-педагогічної підготовки тьютора проводяться тренінги, проходять виробничі (науково-дослідницька, науково-педагогічна) практики. Магістранти готуються за інноваційною технологією квазіпрофесійного моделювання, індивідуальними контекстно орієнтованими програмами. У майбутнього тьютора формується здатність: планувати спільну з тьюторантом діяльність з урахуванням його позиції; спільно розробляти індивідуальну освітню траєкторію тьюторанта та індивідуальну тьюторську освітню програму; будувати і підтримувати довірливі відносини з тьюторантом і його оточенням; створювати умови для спільної пізнавальної діяльності, комунікації і рефлексії; використовувати різні методи і прийоми прояву і оформлення освітнього запиту; співвідносити дії тьюторанта з контекстами розвитку культури, науки, освіти, професійного середовища тощо; методично грамотно організувати індивідуальні й групові тьюторіали; здійснювати пошук і аналіз соціально-педагогічної, соціально-економічної, культурологічної та ін. інформації; аналізувати освітні й професійні стандарти, фіксувати їх вимоги до освітніх компетенцій тьюторанта; складати карти потреб, цілей, запитів, інтересів, прагнень особистості; використовувати технології спілкування і групової роботи у відповідності з ціннісно-цільовими орієнтирами, віковими та індивідуальними особливостями тьюторантів, змістом і ситуаційними умовами реалізації індивідуальної освітньої програми.

При цьому основними функціями тьютора вважаємо: виявлення і підтримку освітніх інтересів особистості, організацію включення тьюторанта в проєктну, ігрову, авторську діяльність в ході додаткової чи основної освіти, допомогу в реалізації освітньої ініціативи, оформленні, аналізі й презентації тьюторантом своїх освітніх досягнень. Організацію індивідуальної і групової самопідготовки, проведення тьюторіалів (індивідуальних, групових), аналіз освітніх успіхів і труднощів, ефективності спроб тьюторантів, здійснюваних у різних місцях і різних видах діяльності, продуктивності переходів від провної до результативної дії. Проведення моніторингу освітньої діяльності тьюторанта і допомогу в оцінюванні результативності навчання, організацію зворотного зв'язку з іншими суб'єктами освітнього процесу [4]. У різних формах консультування тьютор допомагає тьюторанту здійснювати рефлексію власного освітнього руху, надає допомогу у самовизначенні щодо подальшої освіти. Тьюторство також є формою неформального передавання знань, формування умінь, компетентностей (освіта впродовж життя). Одним із головних напрямів тьюторського супроводу є не лише надання своєчасної допомоги і підтримки особистості в освіті, але і навчання самостійно долати труднощі цього процесу, відповідально ставитися до власного розвитку. Таким чином, здійснюється допомога у становленні особистості як повноцінного суб'єкта освітнього, професійного, громадського життя.

Важливість проблеми зумовила вихід у 2015 р. Наказу Міністерства освіти і науки України "Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі загальноосвітніх навчальних закладів України" і початок експерименту "Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті", розрахованого на період 2015-2020 рр. [12, с. 26-27].

Отже, в умовах сьогодення педагог-тьютор може здійснювати педагогічний супровід розвитку особи у формальній (зкладах дошкільної, повної загальної середньої (початкова, базова, профільна), позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти), а також у неформальній та інформальній освіті. Тьютор забезпечує індивідуалізацію освітньої діяльності, спрямованої на особистісне і професійне самовизначення і самозростання. Супроводжує процес проєктування, організації освітнього середовища в закладі освіти та поза ним, оформлення індивідуального освітнього запиту, формування індивідуальної освітньої траєкторії, розроблення, методичне забезпечення і реалізацію індивідуальної освітньої програми у формах інституційної (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальної (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві) та дуальної освіти [6]; аналіз і рефлексію результатів реалізації індивідуальної освітньої програми. В освітній галузі може реалізуватися також як тьютор-консультант (індивідуальний, груповий), тьютор-модератор, тьютор-коуч (тренер), тьютор-фасилітатор та ін. Тому тьютор повинен отримати повну вищу педагогічну освіту (магістр) або повну вищу освіту відповідного професійного спрямування із психолого-педагогічною підготовкою. Стаж його роботи за фахом має бути не меншим від 2-х років. Відповідна освіта може здобуватися в закладі вищої педагогічної освіти як основна або друга спеціальність чи додаткова спеціалізація в рамках магістерської освітньо-професійної програми 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи). Необхідні компетенції можуть бути розвинуті у неформальній освіті, вдосконалені у практичній педагогічній діяльності.

Таким чином, проблеми світової мобільності, потреби соціуму і ринку праці у формуванні працівників-професіоналів з інноваційним мисленням, ініціативних, відповідальних, спрямованих на постійний особистісний і професійний саморозвиток і самовдосконалення, зумовлюють необхідність дієвих механізмів упровадження особистісно орієнтованих освітніх технологій, навчання із застосуванням індивідуальних освітніх програм, а отже, забезпечення професійного супроводу їх виконання. Все це вимагає спеціальної підготовки педагога-тьютора, здатного до забезпечення педагогічного супроводу особи у її професійному і особистісному самовизначенні й самозростанні, та відповідно – уведення посади "педагог-тьютор" до Класифікатора професій України.

Використані джерела

1. Белякова Н.Ю. Исторический опыт тьюторства в британской высшей школе. *Высшее образование сегодня*. 2006. № 8. С. 64-68.
2. Бойко А.М. Індивідуальні тьюторські завдання для самостійної роботи студентів II – V курсів (інтегрований курс теорії та історії педагогіки). Київ-Полтава, 2010. 400 с.
3. Дем'яненко Н.М. Историчні витоки і сучасна модифікація тьюторства у вищій школі України. *Вища освіта України*. 2007. № 2 (додаток 1). Т. 1. Тематичний випуск "Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології". С. 30-33.
4. Дем'яненко Н.М. Тьюторство і тьюторська технологія: навчальна програма. *Навчально-методичний комплекс фахової підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) за контекстно-тьюторською технологією (спеціалізації "Андрогогіка", "Тьюторство")* / за ред. Н.М. Дем'яненко; Нац. пед. університет ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2017. Ч. II. С. 160–179.
5. Дем'яненко Н.М. Тьюторство – технологія супроводу особистісно-професійного розвитку студентів. *Історико-педагогічні студії: наук. часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2008. Вип. 2. С. 106-116.
6. Закон України "Про освіту". Київ, 2017.
7. Зоткин А. Идея тьюторства и проблема субъективности в образовании. *Тьюторство: концепции, технологии, опыт*. Томск, 2005. С. 23-35.
8. Ковальова Т.М. Тьюторское сопровождение в образовании: *Образовательная программа для повышения квалификации*. Томск, 2008. 18 с.
9. Кулагина М.Г. Рождение и воспитание детей в среде английской аристократии в XVII – XVIII веках. *Вестник всеобщей истории*. 1999. Вып. 2. С. 82-91.
10. Пилипчевская Н.В. Тьюторская деятельность: теория и практика. Красноярск, 2009. 114 с.
11. Погрібна Н. Упровадження тьюторської діяльності в практику роботи закладу освіти. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. Київ, 2017. Вип. 23-24 (69). С. 48-55.
12. Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі загальноосвітніх навчальних закладів України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.07.2015 р. № 764. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. Київ, 2017. Вип. 23-24 (69). С. 26-27.

Demchenko N.

**THE POSITION OF "TEACHER-TUTOR": THE FEASIBILITY
OF IMPLEMENTING TO THE PROFESSION CLASSIFIER IN UKRAINE**

Modern trends of human civilization development determine the individual educational way of person on the open education basis. A special place in supporting of personality development in the information society belongs to a tutor.

A tutor is a central figure while a tutorial is an officially recognized component of the British educational system. Today this profession is actualized in many European countries. Social and personal request for a tutorial support is increasing in Ukraine. A tutorial is developing as a basis for the formation of teacher-student partnership. On the other hand, pedagogically expedient, subject-subjective, moral and aesthetic relations are a condition for the tutorial technology implementation. They form a personally oriented activity of two equal partners – a tutor and tuteur. It should be emphasized on the individual-socializing nature of tutorial. A tutor is not only responsible for the level of knowledge, but also for the formation (upbringing) of the individual.

A tutorial accompaniment is a pedagogical education individualizing activity which is directed at the identification and development of educational motives and interests of the person, the search for educational resources for the creation of an individual educational program, the formation of person educational reflection. It involves the educational environment organizing, actual support for the formation and implementation of a tutor's individual educational program; its methodical support. A tutorial support is carried out in accordance with the peculiarities of the age of the tuteurs (from preschool age), provides the pedagogical provision of autonomous formulation and realization of the person's educational goals, stimulation and motivation of independent educational activity. The Department of Pedagogy and Psychology of Higher Education has carried out a tutor professional and pedagogical training at the National Dragomanov Pedagogical University since 2015.

Key words: *tutor, tutorial accompaniment, tutorial, individual educational trajectory, individual educational program, partnership in education.*

Стаття надійшла до редакції 07.03.2018 р.